روزنامه شرق

دوشنبه ۲۲ فروردین ۱۴۰۱ • ۹ رمضان ۱۴۴۳ • ۱۱ آوریل ۲۰۲۲ • سال نوزدهم • شماره ۴۲۵۴ • ۱۲ صفحه • ۱۰۰۰۰ تومان

با برکناری «عمران خان»، سنت ۷۵ ساله در پاکستان پابرجا ماند

بازگشت قدرت به خاندان «شریف»

عمران خان هم سه سال و هفت ماه جایگاه نخست‌وزیری پاکستان را در اختیار داشت تا مانند تمام اسلاف خود پس از استقلال پاکستان در سال ۱۹۴۷، نتواند یک دوره کامل نخست‌وزیری را سپری کند

صفحه ۳

رهبر انقلاب اسلامی سیاست‌های کلی تأمین اجتماعی را ابلاغ کردند

شرق: در اجرای بند یک اصل ۱۱۰ قانون اساسی، سیاست‌های کلی و مصوب تأمین اجتماعی برای اقدام به رؤسای قوای سه‌گانه و رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام از سوی رهبر انقلاب ابلاغ شد. بنا بر اعلام پایگاه اطلاع‌رسانی KHAMENEI.IR، حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در اجرای بند یک اصل ۱۱۰ قانون اساسی و پس از مشورت...

همین صفحه

در «شرق» امروز می‌خوانید: یک روز در کنار جمع‌آوری متکدیان، چرا اصولگرایان بر حذف بدنه باقی‌مانده از دولت قبل تأکید می‌کنند، تندروهای داخلی با بازیگران خارجی همراه می‌شوند و یادداشت‌هایی از اردوان امیراصلانی، حامد خانجانی

سرمقاله

گران‌کردن اینترنت نابودی یک زیرساخت ملی!

امیر ناظمی

توسعه هر بخشی از کشور نیازمند توجه هم‌زمان به هر دو دسته کارکردهای بخش خصوصی و حاکمیتی است. به عبارت دیگر دولت‌های مدرن وظیفه دارند تا به‌عنوان یکی از وظایف حاکمیتی خود، زیرساخت‌های توسعه فناورانه یا اقتصادی را فراهم آورند. این زیرساخت‌ها امکان و فرصت رشد را برای بخش خصوصی آن کشور فراهم می‌آورد. آیا بدون زیرساخت ارتباطی گسترده، آمریکا می‌توانست دارنده بزرگ‌ترین پلتفرم‌ها و شرکت‌های اقتصاد دیجیتال جهان باشد؟ همان اندازه که پاسخ این پرسش مشخص است، وظایف دولت‌ها نیز مشخص هستند. دولت‌ها بدون ایجاد زیرساخت‌های توسعه‌ای نمی‌توانند به رشد و توسعه دست یابند. به‌این‌ترتیب اگر زیرساخت‌های یک کشور ضعیف شود، عملا میزان سرمایه‌گذاری بخش خصوصی و رشد آن بخش در ادامه متوقف و کند می‌شود و همین نقطه سرآغاز ضعیف‌ترشدن زیرساخت‌ها می‌شود. پس بخش خصوصی بر پایه این زیرساخت‌ها است که تصمیم به سرمایه‌گذاری می‌گیرد؛ چراکه زیرساخت‌ها برخی از طرح‌ها را امکان‌پذیر می‌کنند و برخی از طرح‌ها را از امکان‌پذیری اقتصادی خارج می‌کنند.

توسعه زیرساخت از جیب چه کسی؟

ایجاد زیرساخت نیازمند سرمایه‌گذاری است و بدون سرمایه‌گذاری فرصت‌های رشد در آینده از یک کشور گرفته می‌شود؛ اما سؤال جدی آن است که هزینه این سرمایه‌گذاری باید از جیب چه کسی پرداخت شود؟ کشورهای موفق که زیرساخت‌های قوی‌تر نیز ایجاد کرده‌اند، بیش از هر عاملی، توانمند در طراحی مدل‌های برنده-برنده برای سرمایه‌گذاری بوده‌اند. کشورهایی که نظام‌های تأمین مالی متنوع‌تری داشته‌اند، از فرصت‌های سرمایه‌پذیری نیز بهره بهتری برده‌اند. ساده‌ترین روش و به همان اندازه اشتباه‌ترین روش برای تأمین مالی، تأمین آن از جیب مردم است! تن‌دادن به افزایش نرخ اینترنت یعنی آغاز نابودسازی اقتصاد دیجیتال ایران. در حقیقت بدون شکل‌گیری یک اقتصاد دیجیتال توانمند، نمی‌توان انتظار داشت که منابع مناسب با نیاز کشور، قابل تأمین از جیب مردم باشد. سه دلیل اصلی برای «شکست بازار» در زیرساخت‌های فناورانه عبارت‌اند از: ۱- توانایی شناسایی فناوری‌های برنده، ۲- ریسک بالای توسعه فناوری و ۳- کالای عمومی بودن فناوری. به این دلایل است که دولت‌ها مجوز مداخله برای توسعه زیرساخت دریافت می‌کنند. هم‌زمان نباید فراموش کرد که میزان مصرف اینترنت مهم‌ترین عامل و شاخص رشد اقتصاد دیجیتال است. اگر امروز وی‌اُدی‌ها یا شرکت‌های خدماتی و پلتفرم‌های خرید و فروش دارای ضریب نفوذ بالایی هستند، حاصل ترکیب سه‌گانه زیر است:

۱- در دسترس بودن شبکه

۲- استطاعت مالی برای پرداخت هزینه‌های اینترنت

۳- توانمندی و مهارت شهروندان (سواد دیجیتالی)

در مرحله نخست اقتصاد دیجیتال کشور، اولی بر پایه گسترش سریع و افزایش ضریب نفوذ و دومی از طریق ثابت نگه‌داشته‌شدن تعرفه به دست آمد. سومی نیز حاصل گسترش بی‌رویه آموزش عالی در ایران بود. در دوران اقتصاد دیجیتال همین گستردگی نفوذ استفاده از اینترنت یکی از زیرساخت‌های کلیدی هر کشوری هست وخواهد بود. هر عاملی که از این داشته اصلی بکاهد، در حقیقت کاهش از یک دارایی ملی است. گران‌کردن تعرفه در دوران فعلی و با توجه به وضعیت اقتصادی سخت مردم، منجر به کاهش روند متداول رشد ترافیک خواهد شد. این کاهش در یک بازه زمانی کوتاه اتفاق خواهد افتاد و به دنبال آن از میزان رشد و پیوستن گروه‌های تازه به فضای اقتصاد دیجیتال و استفاده از اپلیکیشن‌های موبایلی خواهد کاست.

راه‌حل چیست؟

پس چگونه می‌توان هم سرمایه‌گذاری کرد و هم تعرفه را افزایش نداد؟ سرمایه‌گذاری در حوزه ارتباطاتی برای همه کشورها به همان دلایلی که در بالا گفته شد، مهم بوده است. کشورها همواره این ترس را داشته‌اند که اپراتورها و شرکت‌های مخابراتی به دلیل فقدان انگیزه‌های مالی به دنبال سرمایه‌گذاری (خصوصا در مناطق کمتر برخوردار یا حوزه‌های دارای ریسک بالا) نروند. به‌همین‌دلیل از مفهوم «خدمات عمومی الزام‌شده» Universal Service Obligation (USO) استفاده می‌کنند؛ که براساس‌آن دولت‌ها با توافق اپراتورها در سرمایه‌گذاری خود (حوزه‌های با صرفه کم اقتصادی) مشوق مالی دولتی می‌گیرند؛ یعنی دولت بخشی از سهم خود را از اپراتورها (به دلیل فعالیت نیمه‌انحصاری) در ازای سرمایه‌گذاری دریافت نمی‌کند. به‌این‌ترتیب شرکت‌های مخابراتی درصورتی‌که در توسعه زیرساخت‌ها سرمایه‌گذاری کنند، تا سقف مشخصی (تعیین از سوی سازمان تنظیم مقررات) از پرداخت سهم دولت معاف می‌شوند. این روش در ساختار فعلی اداری ایران قابل انجام و از روندی مشابه با طرح USO (توسعه اینترنت روستایی) دولت پیش برخوردار است. تأمین مالی توسعه زیرساخت‌ها در وضعیت فعلی باید از منابع مربوط به دولت انجام شود و نه از جیب مستقیم مردم. آینده بلندمدت را نباید دستمایه منافع کوتاه‌مدت گروه‌های ذی‌نفع کرد.

سیل مهاجرت بی‌ضابطه افغانستانی‌ها به ایران نگرانی‌های جدی برای اقتصاد ایجاد کرده است

...تکثیر می‌شوند!

افغانستانی‌ها در برخی بازارهای ایران انحصار ایجاد کرده‌اند

عکس: Getty Images

تسلط طالبان بر افغانستان، سیل مهاجران را روانه مرزهای ایران کرده است، اما نهادهای ایرانی هیچ آمار دقیقی از جمعیت مهاجران ندارند. برآوردهای تخمینی نشان می‌دهد که افاغنه با جمعیتی معادل یک کشور کوچک در ایران ساکن شده‌اند و این مسئله نگرانی‌هایی جدی برای اقتصاد در حال احتضار ایران ایجاد کرده است. فعالان کارگری می‌گویند افغانستانی‌ها در برخی بازارهای کشور تا ایجاد انحصار پیشروی کرده‌اند و آنها با استفاده از یارانه‌های متعدد کالا و خدمات در ایران می‌توانند وضعیت شکننده بودجه کشور را آسیب‌پذیرتر کنند. به جز این، سیل مهاجرت افغانستانی‌ها می‌تواند وضعیت منابع پایه مانند آب و زمین را بحرانی‌تر کند.

مهاجرت بدون ضابطه افاغنه به ایران می‌تواند کشور را درگیرمصائب بیشماری کند. منوچهر بهرویان، کارشناس اقتصاد مسکن، به «شرق» توضیح می‌دهد که بحران آب در دهه‌های آینده بسیاری از شهرها و زمین‌های مسکونی ایران را غیرقابل سکونت خواهد کرد و سیل مهاجرت افغانستانی‌ها به ایران و رشد تقاضای زمین و مسکن در حالی رخ می‌دهد که مساحت زمین‌های قابل سکونت ایران به دلایل مختلف ازجمله بحران آب کم و کمتر می‌شود و همین مسئله می‌تواند در آینده موجب بحران زمین شود. چنان‌که در همین زمان هم دولت برای تأمین زمین واحدهای مسکن حمایتی با مشکلات متعدد مواجه بوده است. آلبرت بغزیان، اقتصاددان از منظری دیگر می‌گوید که در ایران غالب کالاها از آب و انرژی تا غذا و حمل‌ونقل مشمول یارانه می‌شوند و سیل مهاجرت افغانستانی‌ها به ایران می‌تواند تقاضا برای کالا و خدمات یارانه‌ای را افزایش ده و در شرایطی که اقتصاد کشور رشد درخورتوجهی نداشته، درگیر کسری بودجه شود. به گفته این اقتصاددان از آنجا که محل تأمین کسری بودجه غالبا چاپ پول است، این اتفاق می‌تواند منجر به تورم بیشتر و فقیرترشدن ایرانی‌ها شود.

این گزارش را در صفحه ۵ بخوانید

فرمان رئیس‌جمهوری برای توقف فرایند احداث پتروشیمی میانکاله

دستور آمد

گزارش‌های موجود از سرپیچی پیمانکاران احداث پتروشیمی در منطقه خبر می‌دهند

گزارش تیتر یک را در صفحه ۸ بخوانید

«شرق» از حذف ارز ترجیحی دارو، آسیب اقشار مردمی و بهره‌برداری مافیای دارو گزارش می‌دهد

به نام این بیماران به کام آن بیماران!

۶

آیا اسکوچیچ به درد تیم ملی ایران می‌خورد؟

۹

جای خالی براهنی در تهران

شرق: رضا براهنی، شاعر، رمان‌نویس و منتقد ادبی معاصر، روز شنبه ۹ آوریل در کانادا به خاک سپرده شد. در این مراسم که با حضور جمعی از اهالی فرهنگ و دوستداران این نویسنده/ روشنفکر برگزار شد، ساناز صحتی، مترجم و همسر دکتر براهنی، شعر «شکستن در چهارده قطعه نو برای رؤیا و عروسی و مرگ» از براهنی را خواند و ارسلان براهنی از مَنش پدرش سخن گفت که برای نوشتن به آزادی نیاز داشت و این آزادی را برای همه می‌خواست. او پیش از این فیلم «کیمیا و خاک» را درباره براهنی ساخته بود که بخش عمده‌ای از آن در قبرستان می‌گذشت. ارسلان براهنی آن روزها را چنین روایت می‌کند: «من و پدرم با هم به دنبال یک قبرستان گشتیم و در نهایت قبرستان بزرگی را در شمال شهر تورنتو برای فیلم‌برداری پیدا کردیم. من با دوربین شات‌هایی از پدر را تست کردم و تصمیم گرفتیم فردای آن روز برای فیلم‌برداری به قبرستان برویم. لباسش را پوشید و کلاه را گذاشت و راهی قبرستان شدیم. در آن روز من و پدرم با پرنده‌ها، آسمان، زمین، دوربین، نور و صدا کاملا هماهنگ شده بودیم. در صحنه‌ای از پدر خواستم که به طرف سنگ قبری بیاید و جلوی آن بماند و به آن نگاه کند اما او فراموش می‌کرد و به سنگ قبر دیگری می‌رفت تا اینکه پرنده زیبای سفیدی از آسمان وارد قاب شد و دقیقا روی سنگ قبری که می‌خواستم نشست و...

این گزارش را در صفحه ۱۱ بخوانید

یادداشت روزنامه‌نگاران

در ستایش شستن رخت در خیابان

لیلی فرهادپور

بیانیه زنان سینماگر در اعتراض به مناسبات جنسیتی و قدرت در سینما، با تأکید بر تعرض و خشونت‌های جنسی بر زنان، جدا از اینکه در ادامه جنبش جهانی «من هم» (Me too) تحلیل شد، بحث دیگری را در افواه ایجاد کرد که کمتر شنیده شد. نه اینکه بحثی که می‌خواهم درباره‌اش بنویسم، بحث مهمی باشد، خیر، مهم‌بودنش در ماهیتش است که اصرار دارد بر شنیده‌نشدن شنیدنی‌ها!

بعد از انتشار گزارش یکی از دستیار کارگردانان (خانم) مبنی بر رفتار تعرضی-جنسیتی آقای بازیگری معروف، برخی از اهالی سینما (و البته با اکثریت مردان) این گزاره را مطرح می‌کنند که مباحث این‌چنینی! و مشکلات درونی مربوط به اصناف و گروه‌های فرهنگی، اجتماعی و حتی سیاسی، بهتر است در بین خودشان مطرح و حل شود و به عرصه عمومی کشیده نشود. استناد این گروه به این گزاره است که «آدم عاقل! رخت چرکش را در خیابان، در ملأعام و پیش چشم اغیار نمی‌شوید!». جالب اینکه پیش از این در بحث‌هایی که درباره انجمن صنفی روزنامه‌نگاران درگرفته بود نیز خود من بارها این گزاره را شنیدم و با همین استنتاج مورد شماتت قرار گرفتم.

این در حالی است که این گزاره شاید در یک جامعه قبیله‌ای بتواند به نوعی مطرح شود (که آن هم بیشتر در راستای برخورد خواهد بود)؛ اما در جوامع مدرن و گسترده امروزی در بستر نهادهای مدنی و گروه‌های شغلی، کارکرد آن دقیقا در راستای تنگ‌کردن عرصه عمومی است. تعبیر تعلق صنف و گروه‌های شغلی در عرصه خصوصی، فقط برای حفظ صاحبان قدرت و سرمایه در این بستر صورت می‌گیرد؛ وگرنه هیچ نقشی در حمایت و حفظ امنیت در آن نمی‌تواند ایفا کند.

در واقع برعکس هرچه این مشکلات و مسائل و مطالبات در عرصه عمومی بیشتر مطرح شود، بدنه صنف یا گروه شغلی در مقابل تاخت‌وتاز صاحبان قدرت و سرمایه و به تبع آن سلطه مردسالاری بیشتر قوی می‌شود و خواهد توانست از خودِ بی‌دفاعش دفاع کند.

می‌توان گفت که با رشد شبکه‌های اجتماعی و مقوله شهروند-خبرنگار دیگر تقلای سران قبیله‌ها در مخفی‌نگه‌داشتن رازهای مگوی قبیله کارکردی نخواهد داشت. دیگر وقت آن است که چرک و کثافت ساختارهایی را که در جوامع مدنی ایجاد می‌شود، به جای آنکه جارو کنیم زیر فرش و در پستو قایم کنیم ببریم در خیابان بتکانیم تا همه هم یاد بگیرند که چرک را نباید قایم کرد. هیچ رختی در خفا درست شسته نمی‌شود!

رهبر انقلاب اسلامی سیاست‌های کلی تأمین اجتماعی را ابلاغ کردند

شرق: در اجرای بند یک اصل ۱۱۰ قانون اساسی، سیاست‌های کلی و مصوب تأمین اجتماعی برای اقدام به رؤسای قوای سه‌گانه و رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام از سوی رهبر انقلاب ابلاغ شد.

بنا بر اعلام پایگاه اطلاع‌رسانی KHAMENEI.IR، حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در اجرای بند یک اصل ۱۱۰ قانون اساسی و پس از مشورت با مجمع تشخیص مصلحت نظام، سیاست‌های کلی و مصوب تأمین اجتماعی را در ۹ بند برای اقدام به رؤسای قوای سه‌گانه و رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام ابلاغ کردند.

بر اساس دستور رهبر انقلاب اسلامی و در اجرای بند «ج - ۱» الزامات تحقق سیاست‌های کلی نظام، قوه مجریه موظف است با کمک مجلس شورای اسلامی و قوه قضائیه و با بسیج دستگاه‌های مسئول، برنامه جامع تحقق این سیاست‌ها را شامل تقدیم لوایح، تصویب مقررات و اقدامات اجرائی لازم، در مدت شش ماه ارائه کند. لازم به ذکر است سیاست‌های کلی تأمین اجتماعی به‌منظور جامعیت‌دادن و انسجام‌بخشی به تلاش‌های نظام و ایجاد جهش در این زمینه ابلاغ شده و با توجه به اهمیت و جامعیت آن به‌عنوان یک سند بالادستی، تحقق آن مستلزم تغییرات اساسی در قوانین و مقررات جاری و تلاش‌های جدی در این عرصه است.

سالنامه ۱۴ شرق

رابخوانید و بشنوید

برای سفارش با شماره‌های زیر تماس بگیرید

واتس‌اپ ۰۹۳۵۵۰۷۱۴۸۳

۰۲۱-۸۸۹۰۳۵۴۸

سازمان آگهی‌های روزنامه شرق

۸۶۰۳۶۱۱۹

WWW.SHARGHDAILY.IR

ارتباط با روزنامه شرق

T.ME/ALOSHARGH

WWW.SHARGHDAILY.IR